

# DEONTOLOGISCHE CODE REGERINGSCOMMISSARISSEN HOGER ONDERWIJS

## 1. ALGEMEEN

De taken van de regeringscommissarissen kunnen binnen de geest van de deontologische code van de Vlaamse overheid omschreven worden als kwetsbare functies. Daarom wordt er een specifieke deontologische code voor het ambt van regeringscommissaris opgesteld. De deontologische code moet worden samen gelezen met de decretale bepalingen, verordende bepalingen, de functiebeschrijving van het ambt van regeringscommissaris en alle andere initiatieven die genomen worden met betrekking tot de controle in het hoger onderwijs.

De regeringscommissarissen voeren hun taken uit met respect voor de autonomie van de gecontroleerde hogeronderwijsentiteiten en kunnen niet oordelen over de opportuniteit van beleidsbeslissingen die deze entiteiten nemen.

Volgende principes dienen het richtsnoer te zijn voor het functioneren en optreden van de regeringscommissarissen in het hoger onderwijs. Deze principes worden hierna verduidelijkt en verder ingevuld.

### ONAFHANKELIJKHEID

- Feitelijke onafhankelijkheid
- Waardigheid, beïnvloeding en belangenconflicten
- Logistieke ondersteuning door de gecontroleerde entiteiten

### OBJECTIVITEIT/ONPARTIJDIGHEID

- Onbevooroordeeld
- Omgang met giften en geschenken

### BEKWAAMHEID/DESKUNDIGHEID

- Collegialiteit
- Eerlijk handelen
- Correctheid
- Zorgvuldigheid
- Loyauteit en afleggen van verantwoording t.a.v. de Vlaamse Regering
- Spreekrecht en spreekplicht
- Geheimhoudingsplicht

### PARTNER VAN DE BELANGHEBBENDEN

## 2. VERDUIDELIJING VAN DE PRINCIPES

### Onafhankelijkheid

**De regeringscommissaris stelt alles in het werk om elk vermoeden van afhankelijkheid die zijn/haar beoordelingsvermogen zou kunnen beïnvloeden, te vermijden.**

#### *Feitelijke onafhankelijkheid*

- Een eerste vorm is de onafhankelijkheid van geest. Dit is een ingesteldheid die het de regeringscommissaris mogelijk maakt om zich een professionele opinie te vormen zonder enige beïnvloeding. Op die manier kan de regeringscommissaris objectief en integer handelen.
- Een tweede vorm van onafhankelijkheid is de perceptie van de onafhankelijkheid. Men moet omstandigheden vermijden die een derde partij kan doen vermoeden dat de integriteit, objectiviteit of professionaliteit van de regeringscommissaris in gevaar is. Het is dus niet alleen belangrijk dat de regeringscommissaris onafhankelijk is, hij<sup>1</sup> moet onafhankelijk overkomen bij derden. Indien dit laatste niet het geval is, zal zijn/haar opinie aan waarde verliezen.

#### *Waardigheid - Beïnvloeding - Belangenconflicten*

- De regeringscommissarissen stellen geen handelingen en nemen geen houding aan die hun onafhankelijkheid in het gedrang kunnen brengen, dit is elke situatie waarin zijzelf of door een tussenpersoon een voordeel hebben dat de onpartijdige en objectieve uitoefening van hun ambt kan beïnvloeden of een gewettigd vermoeden van zulke invloed kan wekken.
- Buiten de uitoefening van zijn functie mag de regeringscommissaris geen betaald advies verlenen in dossiers waarbij hij zelf professioneel betrokken kan zijn.
- De regeringscommissaris neemt niet deel aan activiteiten die het ambt of de Vlaamse overheid in diskrediet brengen of een invloed kunnen hebben op zijn onafhankelijkheid bij het uitvoeren van een controleopdracht.

#### *Logistieke ondersteuning door de gecontroleerde entiteiten*

Regeringscommissarissen zijn tijdens de uitvoering van hun opdracht soms afhankelijk van de logistieke ondersteuning die gegeven wordt door de gecontroleerde entiteit (bijvoorbeeld het nemen van kopieën, het ter beschikking stellen van een lokaal,...). Het spreekt voor zich dat met de ter beschikking gestelde ondersteuning zorgvuldig en volgens de principes van een goede huisvader wordt omgesprongen.

---

<sup>1</sup> Het is evident dat in plaats van "hij" of "zijn" als verwijzing naar de regeringscommissaris evenzeer "zij" of "haar" kan zijn. Dit geldt bijgevolg voor alle verwijzingen in deze zin in het document.

## Objectiviteit/onpartijdigheid

**De regeringscommissaris oefent zijn functie op een onbevooroordeelde en neutrale wijze uit. Enkel feitenmateriaal kan de basis vormen voor de controleactiviteiten. Gecontroleerden hebben het recht om in gelijke gevallen op eenzelfde manier te worden behandeld.**

### *Onbevooroordeeld*

Persoonlijke voorkeuren, filosofische, politieke of religieuze overtuigingen of het engagement in een vereniging mogen geen weerslag hebben op de objectiviteit waarmee de regeringscommissaris zijn functie uitoefent. De regeringscommissaris laat bij het uitoefenen van zijn functie geen persoonlijke indrukken, standpunten en interpretatie blijken in gesprekken, rapporten en eventuele andere communicatie.

### *Omgang met giften en geschenken*

De regeringscommissaris mag bij de uitoefening van controleopdrachten geen enkele gift, geen enkel relatiegeschenk of ander voordeel van bestuurders, personeelsleden of derden vragen of aanvaarden. Zo komt zijn objectiviteit en onpartijdigheid niet in het gedrang.

Het is de regeringscommissaris niet toegestaan om relatiegeschenken te ontvangen of deel te nemen aan activiteiten die door privépersonen worden betaald, tenzij dit past in het kader van een normale professionele verhouding en in het teken staat van het algemeen belang van de organisatie. Bij het aanvaarden van een geschenk of uitnodiging wordt rekening gehouden met de volgende factoren:

- Omwille van welke redenen wordt iets gegeven?
- Op welk moment en in welke situatie wordt iets aangeboden?
- Bestaat het risico dat een tegenprestatie van de regeringscommissaris wordt verlangd?
- Past het aanvaarden van het geschenk of de uitnodiging in het kader van een normale professionele relatie?
- Schendt het aanvaarden van het geschenk of de uitnodiging het principe van het algemeen belang van de overheidsdienst?
- Heeft het geschenk een geringe materiële waarde?

## Bekwaamheid/deskundigheid

**Van de regeringscommissaris wordt een specifieke deskundigheid verwacht. Dit is gebaseerd op een gedegen vakkennis en bereidheid tot flexibiliteit.**

- **Vakkennis:** de regeringscommissaris ziet erop toe dat hij/zij zijn/haar vakkennis behoudt en ontwikkelt, onder meer door het volgen van de nodige opleidingen.
- **Flexibiliteit:** de regeringscommissaris waakt erover zich aan nieuwe omstandigheden en uitdagingen aan te passen.

De regeringscommissaris heeft het recht maar ook de plicht zijn vaardigheden via vorming bij te werken zodat hij zijn taken steeds adequaat kan uitoefenen. De regeringscommissaris krijgt hiertoe, binnen het budget en de planning, de nodige middelen en kansen. Dit kan betrekking hebben op technische kennis en persoonlijke vaardigheden.

### *Collegialiteit*

De regeringscommissaris stelt zich collegiaal op tegenover alle leden van het college van regeringscommissarissen. Concreet wil dit o.a. zeggen:

- Informatie die nuttig kan zijn voor andere regeringscommissarissen wordt onmiddellijk en uit eigen beweging ter beschikking gesteld.
- Indien wenselijk worden nuttige kennis en vaardigheden ter beschikking gesteld en worden collega's die deze kennis en vaardigheden (al dan niet gedeeltelijk) wensen te verwerven of nodig hebben, met raad en daad bijgestaan.
- Iedere regeringscommissaris werkt in samenwerking met collega's in een open dialoog en een opbouwende sfeer naar resultaten toe.
- De regeringscommissaris doet t.o.v. derden geen uitspraak over collega's.
- Alle leden van het college van regeringscommissarissen behandelen elkaar gelijkwaardig.

### *Eerlijk handelen*

- Tijdens de diensturen dient de regeringscommissaris zich volledig aan zijn taak te wijden. De regeringscommissaris maakt geen ongeoorloofd gebruik van uitrusting of materiaal van de Vlaamse administratie voor privédoeleinden.
- De regeringscommissaris heeft een voorbeeldfunctie.
- De regeringscommissaris durft zijn fouten en vergissingen toe te geven.
- De regeringscommissaris handelt steeds te goeder trouw.
- De regeringscommissaris springt zorgvuldig óm met middelen.

### *Correctheid*

De regeringscommissarissen bevorderen een positief werkklimaat en geven ruimte aan iedereen voor dialoog en zelfontplooiing. Ze respecteren zowel in de interne als externe relaties de waardigheid van allen.

### *Zorgvuldigheid*

De regeringscommissaris springt zorgvuldig en discreet om met feitenmateriaal en de vaststellingen, verzameld en opgesteld in het kader van zijn opdracht.

De regeringscommissaris doet er alles aan om ervoor te zorgen dat zijn werk beantwoordt aan de hoogste kwaliteitsnormen.

## *Loyauteit en afleggen van verantwoording t.a.v. de Vlaamse Regering*

Loyauteit betekent trouw aan en respect voor de democratische instellingen en de bestaande regelgeving, dit betekent dat de regeringscommissaris de missie en de visie van de controle hoger onderwijs volledig onderschrijft en helpt uitvoeren. Hierbij is men ook loyaal ten opzichte van de principes van het ambt. De regeringscommissaris toont initiatief, neemt verantwoordelijkheid en gaat met kennis van zaken te werk.

- De regeringscommissaris moet binnen het budget en de planning over de middelen kunnen beschikken om zijn/haar doelstellingen te bereiken, zodat dit ook kan bijdragen tot een eerlijke evaluatie.
- De regeringscommissaris draagt zo goed mogelijk bij tot het informeren van de Vlaamse Regering over de risico's bij de hogeronderwijsentiteiten.
- Zodra de Vlaamse Regering een beslissing heeft genomen, schaaft de regeringscommissaris zich erachter en voert die snel, efficiënt en plichtsbewust uit, met inachtneming van de principes van het ambt en de geldende regelgeving.

## *Spreekrecht en spreekplicht*

Bij een informatievraag door hetzij een belanghebbende hetzij een andere persoon die zich beroept op de grondwettelijke, wettelijke of decretale bepalingen inzake openbaarheid van bestuur, evalueert de regeringscommissaris de feitelijke en juridische mogelijkheden en de gepastheid tot informatieverstrekking en geeft hij/zij zo snel mogelijk de verstreekbare informatie door. Hierbij neemt hij de wettelijke en decretale bepalingen inzake openbaarheid van bestuur telkens in acht.

Als personeelslid van de Vlaamse overheid heeft de regeringscommissaris spreekrecht en in een aantal gevallen ook spreekplicht. Gelet op de vertrouwenspositie die de regeringscommissaris bekleedt en de veelal vertrouwelijke aard van de informatie die de regeringscommissaris verzamelt, geldt het spreekrecht (of spreekplicht in geval van vastgestelde onregelmatigheden) in eerste instantie ten opzichte van de Vlaamse Regering en de gecontroleerde entiteiten.

Spreekrecht en spreekplicht worden als volgt geëxpliciteerd:

- De regeringscommissaris heeft het recht om met collega's informatie uit te wisselen, ideeën te toetsen en zijn standpunt te verdedigen. Een dergelijke soepele communicatie is ook een plicht, want ze draagt bij tot een goede werking van de organisatie en evenwichtige beslissingen.
- Ook bij onregelmatigheden binnen de eigen entiteit geldt de spreekplicht. Stelt de regeringscommissaris in zijn functie misbruiken of nalatigheden vast, dan probeert hij die onmiddellijk te doen ophouden en brengt hij de Vlaamse Regering op de hoogte.
- De regeringscommissaris heeft het recht om gecontroleerde informatie te verschaffen. Hierbij dient er over gewaakt dat deze informatie enkel betrekking heeft op de gecontroleerde entiteit en geen afbreuk doet aan de lopende en geplande controleopdrachten.
- In zijn contacten met gecontroleerde entiteiten beperkt hij zich tot duidelijke, objectieve en neutrale informatie over de feiten.

- De regeringscommissaris is volledig vrij om te publiceren, voordrachten te houden of op een andere manier als privépersoon derden te informeren over de domeinen waarin hij ervaring heeft opgebouwd. Hij mag hierbij echter de rechten en belangen van gecontroleerde entiteiten niet schaden en moet steeds de vertrouwelijkheid van verkregen informatie respecteren.

### *Geheimhoudingsplicht*

Het spreekrecht van de regeringscommissaris wordt beperkt door de plicht om vertrouwelijke informatie geheim te houden voor iedereen die niet bevoegd is om er kennis van te nemen. De geheimhoudingsplicht slaat onder meer op volgende informatie:

- alle informatie die tijdens colleges van regeringscommissarissen e.d. door de collega's wordt verstrekt of die via allerlei documenten (zowel elektronisch als niet-elektronisch) wordt verkregen en deel uitmaakt van een controleopdracht waarbij hij/zij zelf niet betrokken is;
- alle informatie die in vertrouwen werd verkregen van gecontroleerden;
- medische, fiscale, sociale of andere gegevens uit de persoonlijke levenssfeer van personeelsleden en bestuurders van de entiteiten;
- vertrouwelijke commerciële, industriële of intellectuele gegevens.

De geheimhoudingsplicht blijft gelden na de uitdiensttreding. Deze geheimhoudingsplicht is ondergeschikt aan grondwettelijke, wettelijke of decretale bepalingen inzake openbaarheid van bestuur, evenals aan de principes van het ambt voor zover die de regeringscommissaris verplichten tot spreken, bijvoorbeeld als hij voor de rechtbank moet getuigen.

### **Partner van de belanghebbenden**

**De regeringscommissaris gaat met de gecontroleerde entiteiten op een klantvriendelijke en professionele wijze om. Hij is hoffelijk, toont respect in zijn contacten met collega's, gecontroleerde entiteiten en andere belanghebbenden en doet of zegt niets wat iemand anders als een inbreuk op zijn waardigheid kan beschouwen.**

Bij het afhandelen van een dossier of een controle worden de volgende principes nageleefd:

- De regeringscommissaris respecteert de autonomie van de hogeronderwijsentiteit, voor zover deze niet in tegenspraak handelt met de regelgeving waaraan ze zich moet houden.
- In elke correspondentie met belanghebbenden vermeldt de regeringscommissaris zijn naam, functie en adresgegevens. Zo kunnen alle belanghebbenden hem gemakkelijk bereiken.
- In zijn contact met belanghebbenden geeft de regeringscommissaris heldere en in de mate dat de controleopdracht dit toelaat, volledige informatie. Er wordt van de regeringscommissaris ook verwacht dat hij de Vlaamse overheid een professioneel imago bezorgt door bekwaamheid en initiatief te tonen.

- De regeringscommissaris is belanghebbenden behulpzaam bij administratieve formaliteiten en verwijst hen door naar de juiste persoon of overheidsinstantie als hij hen niet kan helpen.
- De regeringscommissaris handelt dossiers efficiënt en binnen de termijn af. Is men niet aan een datum gebonden, dan neemt de regeringscommissaris niettemin een termijn als richtsnoer die hij als een goede dienstverlening ervaart.

De regeringscommissaris treedt op regelmatige basis in dialoog met de hogeronderwijsinstellingen.

Daarbij moet de regeringscommissaris streven naar het aanbieden van een meerwaarde door constructieve verbeterpunten aan te reiken.